

۲۴ ضوابط و مقررات زیباسازی شهری

دیر رنگاری کاشه نقاشی یاهفت رنگ

معاونت برنامه ریزی و توسعه، سازمان زیباسازی شهر تهران

تاریخ انتشار: بهمن ۱۳۹۴

نشانی اینترنتی: www.zibasan.ir

حق چاپ و نشر این کتاب متعلق به سازمان زیباسازی شهر تهران بوده و هرگونه کپی یا نقل مطالب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

سرشناسه: خدادادی، رضا، ۱۳۳۹ -
 عنوان: نام پدید آور: دیوارنگاری کاشی نقاشی یا هفت رنگ / مؤلف رضا خدادادی؛
 مشخصات نشر: [ناظر عالی] معاونت برنامه ریزی و توسعه سازمان زیباسازی شهر تهران.
 مشخصات ظاهری: تهران: سپند مینو: سازمان زیباسازی شهر تهران، ۱۳۹۴.
 فروست: ۹۲ص:، مصور(رنگی).
 شابک: ضوابط و مقررات زیباسازی شهری؛ [ج] ۲۴.
 وضعیت فهرست نویسی: ۱-۸-۹۵۷۷-۶۰۰-۹۷۸
 موضوع: زیباسازی شهری -- ایران
 موضوع: نقاشی دیوار
 شناسه افزوده: سازمان زیباسازی شهر تهران
 شناسه افزوده: سازمان زیباسازی شهر تهران، معاونت توسعه و برنامه ریزی
 شناسه افزوده: ضوابط و مقررات زیباسازی شهری؛ [ج] ۲۴.
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ج. ۲۴ ص ۹۰۵۲ N
 رده بندی دیویی: ۷۲۹/۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۴۵۱۵۵

ناشر: نشر سپند مینو
 چاپ اول: زمستان ۱۳۹۴
 گرافیک و صفحه آرایی: آرمیتا سراج زاهدی
 ویراستار: حسین درزی
 چاپ: اول
 شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
 قیمت: ۷۰۰۰ ریال

فهرست:

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۵	حوزه کاربرد.....
۱۶	۱-اهداف.....
۱۸	۳-تعاریف.....
۲۹	۴-ضوابط و مقررات.....
۲۹	۴-۱-ایمن سازی محیط کار.....
۳۸	۴-۲-آماده سازی سطح.....
۵۰	۴-۳-زیر سازی سطح.....
۵۳	۴-۴-مراحل اجرا و نصب.....
۷۸	بازرسی / نظارت.....
۷۸	مقبولیت و تایید.....
۷۸	ضمانت کیفیت و ایمنی دیوارنگاره.....
۷۹	پیوست: نمونه ی قرارداد داربست.....

پیشگفتار

ترویج زیبایی تنها یک جریان فکری و عملی نیست، فضیلتی اخلاقی و مدنی است. زیباسازی نیاز همگانی و ضرورت توسعه پایدار و فرایندی است علمی و عامی که کیفیت زندگی را بهبود می بخشد. از پدیده‌هایی که فضای عمومی شهر را زیبا، بانشاط و سرزنده می کند و موجب ارتقاء کیفیت زندگی می شود، آثار و پروژه‌های هنری و فرهنگی در مقیاس شهری است که امروزه به «هنرهای شهری» و «هنرهای عمومی» شهرت یافته‌اند. این هنرها که با همکاری مدیران شهری، هنرمندان و اهواز برای پاسخگویی به برخی از نیازهای زیباشناختی، فرهنگی و هنری جوامع شهر پدید می آیند فرصتی را برای مردم فراهم می کنند که تجارب و احساس تعلق خود را از شهری که در آن زندگی می کنند به اشتراک بگذارند. بر این اساس «سازمان زیباسازی» به منظور ارتقاء کیفیت بصری و هنری کلان شهر تهران نه تنها طیف متنوع از اسکا هنری و برنامه‌های فرهنگی را با هدف تحقق «شهر زیبا» مدیریت کرده بلکه با تولید مطالعات نظری در خصوص مباحث هنرهای شهری بر گسترش دانش زیباسازی در تمامی سطوح و بر رعایت نظم و یکپارچگی زیباسازی تاکید داشته است. در این راستا یکی از اقدامات مطالعاتی که در سال‌های اخیر در دستور کار قرار داشته تدوین مجموعه کتاب‌هایی با عنوان «ضوابط و مقررات زیباسازی شهری» در حوزه‌های

متنوع زیباسازی است تا به عنوان دستورالعمل‌های اجرایی و برای پیشگیری از ناهماهنگی‌های هنری و فنی در مناطق بیست و دوگانه‌ی شهر تهران به کار گرفته شود. حتی اطلاعات مفیدی در اختیار علاقمندان ورود به فعالیت‌های زیباسازی قرار بدد. بدیهی است مجموعه‌ی حاضر برآیند ماه‌ها و حتی سال‌ها کار مطالعاتی و برنامه‌ریزی است که بدینوسیله از اساتید، کارشناسان و تمامی همکاران دلسوز قدردانی می‌شود. امید بر آن است در آینده نزدیک در تمامی حوزه‌های «هنرهای شهری» و زیباسازی مجموعه‌ای مشابه تهیه شود تا در اختیار کلیه مراجع ذی‌ربط و علاقمندان قرار گیرد.

- ستر عیسی علیزاده
مدیر عامل زیباسازی شهر تهران

مقدمه

شهر و هنر دو مقوله‌ی جدایی‌ناپذیر و در یک رابطه‌ی همزیستی با یکدیگر گردند. مفهوم جدید «هنر عمومی»^۱ و کاربردهای متعدد آن در فضاها، شهری، نقش آن را به روشنی در حوزه‌ی «محیط زیست شهری» آشکار می‌کند. هنر و مداخلات در رق و راه‌حل‌های نوآورانه‌ی هنری در عرصه‌های عمومی شهر، نه تنها ابزاری برای تبادل اطلاعات و انگیزش گفت‌وگو در جامعه است، بلکه می‌تواند همچون یک کاتالیزور در آمد، دگرگونی پاره‌ای از بنیادهای زیست‌محیطی را ممکن سازد. این هنرها که با جنبه‌ی عملی و نظری همراه‌اند، عرصه‌ی گسترده‌ای از ملاحظات زیبایی‌شناسی تا کوشش‌های اجتماعی و مشارکتی را دربر می‌گیرند. از گونه‌های فراگیر هنرهایی که در فضاهای عمومی شهری پدید می‌آیند، می‌توان به «دیوارنگاری» اشاره کرد که در جوامع شهری امروز رونق و اعتبار بسیاری دارد. دیوارنگاره‌ها با اهداف و رویکردهای متعدد و با توجه به توانایی نفوذ به افکار عمومی، افزون بر اینکه در نمایاندن ایده‌آل‌های معنوی، فرهنگی و اجتماعی نقش مؤثری ایفا می‌کند، شگردی بسیار سودمند در زیباسازی و بهبود نظر شهری است. از این روی با توجه به ماهیت و ویژگی‌های تأثیرگذار این هنر شهری و

۱. Public Art: منظور آثار هنری است که برای استفاده عموم مردم در عرصه‌های عمومی شهری اجرا و نصب می‌شوند.

الزامات و ملاحظات کالبدی و غیرکالبدی «تهران»، می‌توان به شکل مناسب و شایسته از «دیوارنگاری» در فضاهای مختلف شهر تهران بهره برد؛ اما به‌منظور استه‌دهی مطلوب از این هنر در بهبود کیفیت سیما و منظر شهر تهران، ضمن اینکه، فراهم آوردن راهبردها و سیاست‌های زیربنایی الزامی است، باید ملاحظات نیز در شیوه «ایده‌پردازی»، «طراحی» و «اجرای» دیوارنگاره‌ها، در نظر گرفته شود. بدین لحاظ و برای پوشش‌گیری از ناهماهنگی‌ها، پیروی از یک رویه‌ی نظام‌مند در چارچوب ضوابط و مقررات زیباسازی ضرورتی انکارناپذیر است. در غیر این صورت نه تنها نتایج مطلوب مورد انتظار از دیوارنگاری به دست نمی‌آید، چه‌بسا بر مشکلات دیداری و زیست‌محیطی در تهران خواهد افزود. هرچند تدوین ضوابط برای هنر و هنرآفرینی امری دشوار و در بسیاری موارد ناشدنی است، ولی می‌توان شرایط و مقرراتی را به کار بست که مانع از اشتباهی و ناهنجاری‌های بصری در شهر تهران شود.